

DZIENNIK USTAW

POLSKIEJ RZECZYPOSPOLITEJ LUDOWEJ

Warszawa, dnia 5 lutego 1983 r.

Nr 5

TREŚĆ:
Poz.:

USTAWY:

- 32 — z dnia 1 lutego 1983 r. o zaopatrzeniu emerytalnym górników i ich rodzin : : : : 65
33 — z dnia 1 lutego 1983 r. o zmianie niektórych przepisów o świadczeniach z ubezpieczenia społecznego i o zaopatrzeniu emerytalnym 69

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

- 34 — z dnia 24 stycznia 1983 r. w sprawie niektórych praw i obowiązków urzędników administracji celnej 78

32

USTAWA

z dnia 1 lutego 1983 r.

o zaopatrzeniu emerytalnym górników i ich rodzin.

Art. 1. 1. Na zasadach określonych w ustawie przysługuje prawo do:

- 1) górniczej emerytury i górniczej renty inwalidzkiej — pracownikom, którzy wykonywali pracę górniczą, zwanym dalej „górnikami”,
- 2) górniczej renty rodzinnej — członkom rodziny pozostałym po górnikach.

2. Górnikom oraz członkom ich rodzin przysługuje — na zasadach i w wysokości określonych w przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin — również prawo do:

- 1) dodatków do emerytury i renty:
  - a) rodzinnych,
  - b) pielęgnacyjnego,
  - c) z tytułu odznaczeń państwowych,
  - d) dla sierot zupełnych,
- 2) zasiłku pogrzebowego,
- 3) świadczeń leczniczych, położniczych i rehabilitacyjnych,
- 4) zaopatrzenia w leki, przedmioty ortopedyczne, protezy, środki opatrunkowe i pomocnicze,
- 5) pobytu w domu pomocy społecznej.

3. Do górniczej emerytury i renty przysługuje również dodatek kombatancki oraz dodatek z tytułu tajnego nauczania na zasadach i w wysokości określonych w odrębnych przepisach.

Art. 2. 1. Uprawnienia górników i członków ich rodzin do świadczeń w razie inwalidztwa lub śmierci spowodowanych wypadkiem przy pracy, wypadkiem w drodze do pracy lub z pracy albo chorobą zawodową określają odrębne przepisy.

2. Świadczenia na warunkach i w wysokości określonych w ustawie przysługują jednak:

- 1) górnikom i członkom ich rodzin uprawnionym do renty inwalidzkiej lub renty rodzinnej na podstawie przepisów, o których mowa w ust. 1, jeżeli świadczenia określone w niniejszej ustawie są dla nich korzystniejsze,
- 2) członkom rodziny pozostałym po górniku, uprawnionym do renty inwalidzkiej na podstawie przepisów, o których mowa w ust. 1, jeżeli zmarł on z innych przyczyn niż wypadek przy pracy, wypadek w drodze do pracy lub z pracy albo choroba zawodowa, nawet chociażby górnik nie miał okresu pracy górniczej wymaganego do przyznania po nim renty rodzinnej w myśl przepisów niniejszej ustawy.

Art. 3. Górnikom i członkom ich rodzin, którzy nie spełniają warunków do świadczeń określonych niniejszą ustawą, przysługują świadczenia na zasadach i w wysokości określonych w ustawie z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz. U. Nr 40, poz. 267), przy czym pracę górniczą uważa się za pracę wykonywaną w szczególnych warunkach, uprawniających do świadczeń określonych w art. 54 tej ustawy.

Art. 4. Przy ustalaniu prawa do świadczeń określonych w ustawie uwzględnia się okresy pracy górniczej (art. 5 ust. 1) i pracy równorzędnej z pracą górniczą (art. 5 ust. 2) oraz okresy zaliczalne do pracy górniczej (art. 7).

Art. 5. 1. Za pracę górniczą uważa się zatrudnienie:

- 1) pod ziemią w kopalniach węgla, rud, kruszców, surowców ogniotrwałych, glin szlachetnych, kaolinów, magnezytów, gipsu, anhydrytu, soli kamiennej i potasowej, fosforytów oraz barytu,
- 2) pod ziemią i przy głębinu szybów w przedsiębiorstwach budowy kopalń określonych w pkt 1 oraz pod ziemią w przedsiębiorstwach wykonujących dla

- tych kopalń roboty górnicze lub przy budowie szybów,
- 3) pod ziemią w przedsiębiorstwach montażowych, przedsiębiorstwach maszyn górniczych, zakładach naprawczych i innych zakładach wykonujących dla kopalń określonych w pkt 1 podziemne roboty budowlano-montażowe, roboty przy naprawie maszyn i wdrażaniu nowych urządzeń; pracownikom zatrudnionym w tych przedsiębiorstwach i zakładach uznaje się za pracę górniczą te miesiące zatrudnienia, w których co najmniej połowę dniówek roboczych przepracowali pod ziemią,
  - 4) na odkrywce w kopalniach siarki przy ręcznym lub zmechanizowanym urabianiu, ładowaniu oraz przewozie nadkładu i złoża, przy pomiarach w zakresie miernictwa górniczego oraz przy bieżącej konserwacji agregatów i urządzeń wydobywczych, jak też w kopalniach otworowych siarki oraz w przedsiębiorstwach wykonujących roboty górnicze dla kopalń siarki,
  - 5) na stanowiskach dozoru ruchu oraz kierownictwa ruchu kopalń i przedsiębiorstw określonych w pkt 1—4, ustalonych przez właściwych ministrów na podstawie przepisów prawa górniczego,
  - 6) w charakterze członków drużyn ratowniczych kopalń określonych w pkt 1 i 4, mechaników sprzętu ratowniczego tych drużyn oraz w charakterze ratowników zawodowych w stacjach ratownictwa górniczego,
  - 7) na stanowiskach maszynistów wyciągowych na szybach oraz na stanowiskach sygnalistów na nadszyciach szybów w kopalniach i przedsiębiorstwach określonych w pkt 1 i 2,
  - 8) na stanowiskach pracy pod ziemią w nieczynnych kopalniach wymienionych w pkt 1,
  - 9) na stanowiskach nauczycieli (instruktorów) zawodu w górniczych polach szkoleniowych pod ziemią oraz w kopalniach siarki,
  - 10) w urzędach górniczych, jeżeli zatrudnienie jest związane z wykonywaniem czynności inspekcyjno-technicznych w kopalniach i przedsiębiorstwach określonych w pkt 1—4,
  - 11) w przedsiębiorstwach miernictwa górniczego i w przedsiębiorstwach geologicznych, jeżeli zatrudnienie jest wykonywane bezpośrednio przy pomiarach z zakresu miernictwa górniczego, geologii i hydrologii; pracownikom zatrudnionym w tych przedsiębiorstwach uznaje się za pracę górniczą te miesiące zatrudnienia, w których co najmniej połowę dniówek roboczych przepracowali pod ziemią,
  - 12) w charakterze lekarzy i felczerów w górniczych zespołach opieki zdrowotnej, w zakładach górniczej służby zdrowia przy kopalniach węgla kamiennego i rud oraz w zakładach służby zdrowia kopalń siarki, jeżeli pracownicy ci są zatrudnieni w tych zakładach w łącznym wymiarze co najmniej 30 godzin tygodniowo oraz wykonują systematyczną kontrolę sanitarnohigieniczną stanowisk pracy pod ziemią lub w kopalniach siarki — co najmniej przez 20 godzin w ciągu miesiąca, przy czym do okresu 20 godzin kontroli sanitarnohigienicznej stanowisk pracy pod ziemią wlicza się również czas zużyty na zjazd i wyjazd ze stanowisk pracy pod ziemią.
2. Za pracę równorzędną z pracą górniczą uważa się:
- 1) pełnienie przez pracowników funkcji I i II sekretarza lub instruktora podstawowej organizacji partyjnej w kopalniach i przedsiębiorstwach określonych w ust. 1 pkt 1, 2 i 4, jeżeli pracownicy ci bezpośrednio przed objęciem tych funkcji wykonywali pracę górniczą, o której mowa w ust. 1,
  - 2) pełnienie przez pracowników funkcji z wyboru w organach związku zawodowego zrzeszającego pracowników kopalń i przedsiębiorstw określonych w ust. 1 pkt 1, 2 i 4, jeżeli pracownicy ci bezpośrednio przed objęciem tych funkcji wykonywali pracę górniczą, o której mowa w ust. 1,
  - 3) zatrudnienie na stanowiskach wymagających kwalifikacji inżyniera lub technika w zakresie górnictwa:
    - a) w administracji kopalń i przedsiębiorstw określonych w ust. 1 pkt 1—4, a także w zrzeszeniach oraz byłych zjednoczeniach tych kopalń i przedsiębiorstw,
    - b) w urzędach górniczych,
    - c) na stanowiskach nauczycieli w górniczych szkołach zawodowych i technicach,
    - d) w urzędach naczelnych i centralnych organów administracji państwowej oraz w urzędach terenowych organów administracji, będących organami założycielskimi kopalń i przedsiębiorstw określonych w ust. 1 pkt 1—4, jak również w jednostkach podległych tym organom, jeżeli jednostki te działają w zakresie przemysłów określonych w ust. 1 pkt 1—4, pod warunkiem uprzedniego przepracowania w kopalniach i przedsiębiorstwach określonych w ust. 1 pkt 1—4 co najmniej 5 lat pod ziemią lub w kopalniach siarki albo na stanowiskach dozoru lub kierownictwa ruchu,
  - 4) zatrudnienie na stanowiskach wymagających kwalifikacji inżyniera lub technika w zakresie górnictwa pracowników przeniesionych z prac wymienionych w ust. 1 oraz pkt 1—3 i 5 niniejszego ustępu do urzędów naczelnych i centralnych organów administracji państwowej nie wymienionych w pkt 3 lit. d), do instytucji podporządkowanych tym organom, do pracy w wyższych szkołach górniczych i w wydawnictwach górniczo-hutniczych, jeżeli pracownicy ci przepracowali uprzednio w kopalniach lub przedsiębiorstwach określonych w ust. 1 pkt 1—4 co najmniej 5 lat pod ziemią lub w kopalniach siarki albo na stanowiskach dozoru lub kierownictwa ruchu,
  - 5) zatrudnienie przy innych pracach — nie dłużej niż 5 lat — do których pracownicy wykonujący prace określone w ust. 1 i w niniejszym ustępie przeszli w drodze wyboru lub zalecenia jednostki nadrzędnej.
3. Za pracowników zatrudnionych na stanowiskach wymagających kwalifikacji inżyniera lub technika w zakresie górnictwa w jednostkach organizacyjnych określonych w ust. 2 pkt 3 i 4 uważa się osoby, które:
- 1) posiadają tytuł inżyniera lub technika i są zatrudnione zgodnie z posiadanymi kwalifikacjami w zakresie górnictwa albo
  - 2) nie posiadają tytułu inżyniera lub technika, lecz mają praktyczne przygotowanie nabyte w czasie wykonywanej uprzednio co najmniej 5-letniej pracy na stanowiskach w dozorcze ruchu lub w innej pracy pod ziemią albo w kopalniach siarki oraz wykonują czynności, które wymagają kwalifikacji inżyniera lub technika i normalnie są powierzane inżynierom lub technikom.

4. Okresy pracy górniczej wymienione w ust. 1 pkt 1—4 wykonywanej za granicą traktuje się na równi z okresami takiej pracy wykonywanej w kraju, jeżeli spełnione są warunki określone w przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin, wymagane do uwzględnienia tego okresu pracy przy ustalaniu prawa do świadczeń.

5. Minister Pracy, Płac i Spraw Socjalnych w porozumieniu z właściwymi ministrami, w drodze rozporządzenia, określa stanowiska pracy w kopalniach i w przedsiębiorstwach wymienionych w ust. 1 pkt 4, na których zatrudnienie uważa się za pracę górniczą określoną w ust. 1 pkt 4.

Art. 6. 1. Przy ustalaniu prawa do górniczej emerytury, renty inwalidzkiej i renty rodzinnej pracownikom zatrudnionym pod ziemią oraz w kopalniach siarki zalicza się w wymiarze półtorakrotnym następujące okresy pracy w Polsce Ludowej:

- 1) w przodkach bezpośrednio przy urabianiu lub ładowaniu urobku, przy montażu, likwidacji i transporcie obudów, maszyn urabiających, ładujących i transportujących w przodkach oraz przy głębieniu szybów i robotach szybowych,
- 2) w drużynach ratowniczych,
- 3) w charakterze mechaników sprzętu ratowniczego drużyn, o których mowa w pkt 2.

2. Okresy pracy wymienione w ust. 1 pkt 2 i 3 zalicza się w wymiarze półtorakrotnym również tym pracownikom dozoru ruchu i kierownictwa ruchu kopalń, którzy pracują pod ziemią co najmniej przez połowę dniów roboczych w miesiącu lub w kopalniach siarki.

3. Minister Pracy, Płac i Spraw Socjalnych w porozumieniu z właściwymi ministrami, w drodze rozporządzenia, określa szczegółowo stanowiska pracy, na których zatrudnienie zalicza się w myśl ust. 1 i 2 w wymiarze półtorakrotnym.

4. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio do okresów pracy górniczej wykonywanej w czasie służby wojskowej pełnionej przed dniem 1 stycznia 1960 r.

Art. 7. Do okresów pracy górniczej zalicza się okresy wymienione w art. 11 ust. 2 pkt 1—6, 9, 10 i 14 oraz w art. 13 ust. 1, 2 i 3 pkt 1 i 2 ustawy wymienionej w art. 3.

Art. 8. Podstawę wymiaru górniczej emerytury, renty inwalidzkiej i renty rodzinnej ustala się na zasadach określonych w ustawie wymienionej w art. 3.

Art. 9. 1. Górnicza emerytura przysługuje górnikowi, który spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) ukończył 55 lat życia,
- 2) w chwili osiągnięcia wieku 55 lat wykonywał pracę górniczą lub równorzędną albo z tytułu tej pracy pobierał zasiłek chorobowy z ubezpieczenia społecznego,
- 3) ma okres pracy górniczej wynoszący łącznie z okresami pracy równorzędnej i okresami zaliczalnymi do pracy górniczej co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, w tym co najmniej 5 lat pracy górniczej określonej w art. 5 ust. 1.

2. Wiek emerytalny wymagany od pracowników mających 25 lat pracy górniczej, równorzędną i okresów zaliczalnych do pracy górniczej, w tym co najmniej 15 lat pracy górniczej, o której mowa w art. 5 ust. 1, wynosi:

- 1) 54 lata — w okresie do dnia 30 czerwca 1983 r.,
- 2) 53 lata — w okresie od dnia 1 lipca 1983 r.,
- 3) 52 lata — w okresie od dnia 1 lipca 1984 r.,
- 4) 51 lat — w okresie od dnia 1 lipca 1985 r.,
- 5) 50 lat — w okresie od dnia 1 stycznia 1986 r.

3. Prawo do emerytury przysługuje również górnikom mającym okresy pracy górniczej, o których mowa w ust. 1 pkt 3, jeżeli wiek emerytalny określony w ust. 1 lub 2 osiągnęli w czasie pobierania górniczej renty inwalidzkiej lub renty inwalidzkiej z tytułu wypadku przy pracy, wypadku w drodze do pracy lub z pracy albo choroby zawodowej powstałej w związku z pracą górniczą.

Art. 10. 1. Prawo do górniczej emerytury bez względu na wiek przysługuje górnikom, którzy spełniają łącznie następujące warunki:

- 1) pracę górniczą pod ziemią, o której mowa w art. 5 ust. 1 pkt 1, 2, 5—9 i 11, wykonywali stale i w pełnym wymiarze czasu pracy przez okres wynoszący co najmniej 28 lat, z uwzględnieniem ust. 2,
- 2) w okresie wymienionym w pkt 1 przepracowali co najmniej 15 lat na stanowiskach, na których okres pracy zalicza się w wymiarze półtorakrotnym na podstawie art. 6, oraz na stanowiskach dozoru ruchu w oddziałach, w których pracownicy wykonują te prace.

2. Okres pracy górniczej wymagany w myśl ust. 1 pkt 1 obniża się do:

- 1) 27 lat — od dnia 1 lipca 1983 r.,
- 2) 26 lat — od dnia 1 lipca 1984 r.,
- 3) 25 lat — od dnia 1 lipca 1985 r.

3. Przy ustalaniu okresów pracy, o których mowa w ust. 1 i 2, i okresów pracy wymienionej w art. 6 ust. 4 nie stosuje się zasady zaliczania okresów pracy w wymiarze półtorakrotnym.

Art. 11. 1. Górnicza emerytura wynosi miesięcznie 100% podstawy jej wymiaru do kwoty 3.000 zł oraz 55% nadwyżki ponad tę kwotę.

2. Górniczą emeryturę zwiększa się o 1% podstawy jej wymiaru za każdy pełny rok pracy górniczej wraz z okresami równorzędnymi i zaliczalnymi do pracy górniczej ponad okres wynoszący 20 lat.

3. Górnikom, którzy mimo spełniania warunków do górniczej emerytury nie wystąpili o jej przyznanie, lecz nadal wykonują pracę górniczą pod ziemią, o której mowa w art. 5 ust. 1 pkt 1, 2, 5—9; 11 i 12, emeryturę zwiększa się dodatkowo o 3% podstawy jej wymiaru za każdy pełny rok takiej pracy wykonywanej po nabyciu uprawnień do górniczej emerytury.

4. Górniczą emeryturę ustaloną w myśl ust. 1—3 zwiększa się o 15% podstawy jej wymiaru.

5. Zamiast wzrostu przewidzianego w ust. 2 i 3 przyznaje się, jeżeli jest to korzystniejsze dla pracownika, wzrost emerytury przewidziany w ustawie wymienionej w art. 3.

Art. 12. 1. Górnicza renta inwalidzka przysługuje górnikowi, który spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) jest inwalidą,
- 2) ma okres pracy określony w ust. 2,
- 3) inwalidztwo jego powstało w czasie pracy górniczej lub równorzędnej z pracą górniczą albo w czasie po-

Merania z tytułu tej pracy zasiłków z ubezpieczenia społecznego z powodu choroby lub macierzyństwa.

2. Okres pracy górniczej wraz z okresami równorzędnymi i zaliczalnymi do pracy górniczej, wymagany do renty inwalidzkiej, wynosi co najmniej 5 lat w okresie ostatniego dziesięciolecia przed zgłoszeniem wniosku o rentę inwalidzką, a jeżeli inwalidztwo powstało w wieku poniżej 30 lat — okres krótszy, uzasadniający prawo do renty inwalidzkiej w myśl przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin.

Art. 13. 1. Górnicza renta inwalidzka wynosi miesięcznie dla górników zaliczonych:

- 1) do I i II grupy inwalidów — 100% podstawy jej wymiaru do kwoty 3.000 zł oraz 55% nadwyżki ponad tę kwotę,
- 2) do III grupy inwalidów — 85% podstawy jej wymiaru do kwoty 3.000 zł oraz 50% nadwyżki ponad tę kwotę.

2. Górniczą rentę inwalidzką zwiększa się o 1% podstawy jej wymiaru za każdy pełny rok pracy górniczej wraz z okresami równorzędnymi i zaliczalnymi do pracy górniczej ponad okres wynoszący 20 lat. Przepis art. 11 ust. 5 stosuje się odpowiednio.

3. Górniczą rentę inwalidzką ustaloną w myśl ust. 1 i 2 zwiększa się o 15% podstawy jej wymiaru.

4. Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, określa wypadki, w których górnikiem zaliczonym do III grupy inwalidów wypłaca się górnicze renty inwalidzkie w wysokości przewidzianej dla górników zaliczonych do II grupy inwalidów, jeżeli nie mogą uzyskać pracy odpowiedniej do ich stanu zdrowia i posiadanych kwalifikacji.

Art. 14. 1. Górnicza renta rodzinna przysługuje uprawnionym członkom rodziny pozostałym po górniku, który do chwili śmierci wykonywał pracę górniczą i miał okres tej pracy wymagany do uzyskania górniczej emerytury lub górniczej renty inwalidzkiej.

2. Górnicza renta rodzinna przysługuje również po górniku, który nie pozostawał do chwili śmierci w pracy górniczej, jeżeli miał ustalone prawo do górniczej emerytury lub górniczej renty inwalidzkiej albo spełniał warunki wymagane do uzyskania jednego z tych świadczeń. Przy ocenie prawa do górniczej renty inwalidzkiej przyjmuje się, że osoba zmarła była inwalidą.

Art. 15. Górnicza renta rodzinna przysługuje:

- 1) wdowie oraz
- 2) dzieciom, wnukom, rodzeństwu i innym dzieciom przyjętym na wychowanie i utrzymanie oraz wdowcom i rodzicom, jeżeli spełniają warunki do renty rodzinnej określone w przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin.

Art. 16. 1. Wszystkim uprawnionym członkom rodziny przysługuje jedna łączna górnicza renta rodzinna.

2. Górnicza renta rodzinna dla 1 osoby wynosi miesięcznie 85% podstawy jej wymiaru do kwoty 3.000 zł oraz 50% nadwyżki ponad tę kwotę.

3. Na każdą następną osobę uprawnioną do górniczej renty rodzinnej przysługuje zwiększenie tej renty o 5% podstawy jej wymiaru.

4. Górniczą rentę rodzinną zwiększa się o 1% podstawy jej wymiaru za każdy pełny rok pracy górniczej wraz z okresami równorzędnymi i zaliczalnymi do pracy

górniczej zmarłego pracownika ponad okres wynoszący 20 lat. Przepis art. 11 ust. 5 stosuje się odpowiednio.

5. Górniczą rentę rodzinną ustaloną w myśl ust. 1—4 zwiększa się o 15% podstawy jej wymiaru.

Art. 17. 1. Kwota górniczej emerytury, renty inwalidzkiej i renty rodzinnej, bez uwzględnienia dodatków rodzinnych, dodatku pielęgnacyjnego oraz dodatku dla sierot zupełnych, nie może przekraczać 100% podstawy jej wymiaru.

2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się do:

- 1) emerytur i rent wypłacanych w kwotach najniższych, określonych na podstawie przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin,
- 2) zwiększenia emerytury, o którym mowa w art. 11 ust. 3.

Art. 18. Podstawa wymiaru górniczej emerytury, renty inwalidzkiej i renty rodzinnej ulega corocznym podwyżkom stosownie do wzrostu przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w gospodarce społecznej w roku poprzedzającym rok podwyżki — na zasadach i w terminach określonych w przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin.

Art. 19. 1. Prawo do górniczej emerytury, renty inwalidzkiej i renty rodzinnej podlega — z uwzględnieniem ust. 2 i 3 — zawieszeniu na zasadach określonych w przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin.

2. Górnikom, którzy pobierają górniczą emeryturę i nadal wykonują pracę pod ziemią, o której mowa w art. 5 ust. 1 pkt 1, 2, 5—9, 11 i 12, w pełnym wymiarze czasu pracy albo z wynagrodzeniem powodującym zawieszenie lub zmniejszenie emerytury w myśl przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin — wypłaca się w czasie tej pracy 75% górniczej emerytury.

3. W razie zawarcia ponownego związku małżeńskiego przez wdowę uprawnioną do górniczej renty rodzinnej prawo do renty rodzinnej dla tej wdowy ulega zawieszeniu na czas trwania małżeństwa, chyba że wdowa spełnia jeden z następujących warunków:

- 1) osiągnęła wiek 50 lat życia,
- 2) jest inwalidką,
- 3) wychowuje co najmniej jedno z dzieci, wnuków lub rodzeństwa, uprawnione do renty rodzinnej po zmarłym mężu.

Art. 20. Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, może objąć uprawnieniami wynikającymi z niniejszej ustawy również pracowników zatrudnionych pod ziemią w innych kopalniach niż wymienione w art. 5 ust. 1 pkt 1.

Art. 21. Prezes Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, na wniosek właściwego ministra lub Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego, może przyznać w wypadkach szczególnie uzasadnionych górniczą emeryturę, rentę inwalidzką lub rentę rodzinną osobom, które nie spełniają wszystkich warunków wymaganych do uzyskania tych świadczeń.

Art. 22. Górnikom pobierającym w dniu wejścia w życie ustawy górnicze emerytury i renty inwalidzkie oraz wdowom pobierającym górnicze renty wdowie na podstawie ustawy z dnia 28 maja 1957 r. o zaopatrzeniu emerytalnym górników i ich rodzin (Dz. U. z 1968 r. Nr 3, poz. 19, z 1972 r. Nr 53, poz. 341, z 1974 r. Nr 21, poz. 116,

z 1977 r. Nr 11, poz. 43 oraz z 1982 r. Nr 7, poz. 60), zwanej dalej „ustawą dotychczasową”, przyznaje się, z uwzględnieniem art. 23, zamiast tych świadczeń odpowiednie górnicze emerytury i renty określone w niniejszej ustawie, z zastosowaniem zasad określonych w art. 121—125 ustawy wymienionej w art. 3.

Art. 23. 1. Wdowóm pobierającym w dniu wejścia w życie ustawy górnicze renty wdowie na podstawie ustawy dotychczasowej oraz innym członkom rodziny górnika pobierającym renty rodzinne na podstawie ustawy z dnia 23 stycznia 1968 r. o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz. U. Nr 3, poz. 6 z późniejszymi zmianami) przyznaje się — z zastosowaniem zasad wymienionych w art. 2 — zamiast tych świadczeń jedną łączną górniczą rentę rodzinną.

2. Innym niż wdowa członkom rodziny górnika, którym zamiast poprzednio pobieranych świadczeń przyznano rentę rodzinną w myśl art. 121—125. ustawy wymienionej w art. 3, przyznaje się na ich wniosek — zamiast tej renty — górniczą rentę rodzinną, jeżeli górnik w chwili śmierci spełniał warunki, o których mowa w art. 14 niniejszej ustawy.

Art. 24. 1. W sprawach nie unormowanych niniejszą ustawą stosuje się odpowiednio przepisy art. 4, 5, 10, 12,

14, 16—25, 31, 33, 34, 36, 43, 45, 67, 68 ust. 3, art. 69—80, 85—112, 115—120 i 126 ustawy wymienionej w art. 3.

2. Ilekroć ustawa odsyła do przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin, uzależniających prawo do świadczeń lub ich wysokość od posiadania ustalonego okresu zatrudnienia, przy ustalaniu prawa do świadczeń na podstawie ustawy lub ich wysokości uwzględnia się odpowiednio okresy pracy górniczej, pracy równorzędnej z pracą górniczą i okresy zaliczalne do pracy górniczej.

Art. 25. Do górniczych emerytur i rent przyznanych w myśl ustawy nie przysługują dotychczas wypłacane rekompensaty z tytułu podwyżek cen.

Art. 26. Przepis art. 11 ust. 3 stosuje się do okresów pracy górniczej pod ziemią wykonywanej po dniu 1 marca 1982 r.

Art. 27. Traci moc ustawa z dnia 28 maja 1957 r. o zaopatrzeniu emerytalnym górników i ich rodzin (Dz. U. z 1968 r. Nr 3, poz. 19, z 1972 r. Nr 53, poz. 341, z 1974 r. Nr 21, poz. 116, z 1977 r. Nr 11, poz. 43 oraz z 1982 r. Nr 7, poz. 60).

Art. 28. Ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, z mocą od dnia 1 stycznia 1983 r.

Przewodniczący Rady Państwa: *H. Jabłoński*
Sekretarz Rady Państwa: *E. Duda*

33

USTAWA

z dnia 1 lutego 1983 r.

o zmianie niektórych przepisów o świadczeniach z ubezpieczenia społecznego i o zaopatrzeniu emerytalnym.

Art. 1. 1. Osobom pobierającym w dniu wejścia w życie ustawy emerytury, renty inwalidzkie lub renty rodzinne przysługujące na podstawie przepisów:

- 1) ustawy z dnia 27 września 1973 r. o zaopatrzeniu emerytalnym twórców i ich rodzin (Dz. U. Nr 38, poz. 225, z 1974 r. Nr 21, poz. 117 i z 1977 r. Nr 11, poz. 43),
- 2) ustawy z dnia 12 czerwca 1975 r. o świadczeniach z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Dz. U. Nr 20, poz. 105 i z 1977 r. Nr 11, poz. 43),
- 3) ustawy z dnia 19 grudnia 1975 r. o ubezpieczeniu społecznym osób wykonujących pracę na rzecz jednostek gospodarki uspołecznionej na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia (Dz. U. Nr 45, poz. 232, z 1976 r. Nr 40, poz. 235 i z 1977 r. Nr 11, poz. 43 oraz Nr 32, poz. 140),
- 4) dekretu z dnia 4 marca 1976 r. o ubezpieczeniu społecznym członków rolniczych spółdzielni produkcyjnych i spółdzielni kółek rolniczych oraz ich rodzin (Dz. U. Nr 10, poz. 54, z 1977 r. Nr 11, poz. 43 oraz Nr 32, poz. 140),
- 5) ustawy z dnia 18 grudnia 1976 r. o ubezpieczeniu społecznym rzemieślników i niektórych innych osób prowadzących działalność zarobkową na własny rachunek oraz ich rodzin (Dz. U. Nr 40, poz. 235 i z 1977 r. Nr 11, poz. 43 oraz Nr 32, poz. 140),

przyznaje się zamiast tych świadczeń odpowiednio emerytury lub renty określone w tych przepisach, ze zmianami wprowadzonymi niniejszą ustawą oraz z zastosowaniem zasad określonych w art. 122—126 ustawy z dnia

14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz. U. Nr 40, poz. 267).

2. Jeżeli emerytura lub renta przysługująca na podstawie przepisów wymienionych w ust. 1 pkt 1 jest wypłacana w wysokości podstawowej, za podstawę jej wymiaru przyjmuje się najniższą podstawę wymiaru składek i świadczeń, określoną w tych przepisach, z uwzględnieniem ust. 3.

3. Jeżeli podstawę wymiaru emerytury lub renty stanowił dochód (przychód) ustalony w kwocie ryczałtowej lub w kwocie odpowiadającej górnej granicy dochodu (przychodu) przyjmowanego do podstawy wymiaru świadczeń, za rok przyznania emerytury lub renty na wniosek rencisty uważa się rok, w którym te kwoty zostały wprowadzone.

4. Podstawa wymiaru renty inwalidzkiej oraz renty rodzinnej przysługującej na podstawie ustawy, o której mowa w ust. 1 pkt 2, nie może być niższa od kwoty odpowiadającej półtorakrotnemu najniższemu wynagrodzeniu za pełny miesięczny wymiar czasu pracy pracowników zatrudnionych w uspołecznionych zakładach pracy, obowiązującemu w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 2. 1. W ustawie z dnia 17 grudnia 1974 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz. U. z 1975 r. Nr 34, poz. 188) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) art. 11 otrzymuje brzmienie: